

OPETUSSUUNNITELMA TAMPEREEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

1. Opetussuunnitelman määritelmä

Opetussuunnitelma on kuvaus koulutusohjelman opiskelijoiden suunnitellusta osaamisen kehittymisestä. Osaamisen kehittymisen kuvauksessa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso, tavoiteltava osaaminen, tutkintoon käytettävissä oleva opiskelijan työmäärä sekä keinot, joilla tavoitteisiin päästään.

Opetussuunnitelma on ammattikorkeakoulun ja koulutusohjelman opetuksen kehittämisen ja opetuksen johtamisen väline. Opetussuunnitelma tekee näkyväksi ammattikorkeakoulun ja koulutusohjelman opetusajattelun. Se toimii oppimisen ja opintojen ohjausjärjestelmänä ja opetuksen laadusta ja opetuksen järjestäjätahoista kertovana informaatiojärjestelmänä. (Karjalainen ym. 2003.)

2. Opetussuunnitelman viitekehys

Opetussuunnitelmatyössä käytettävät käsitteet on määritelty liitteessä 1.

Työelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeet

Opiskelijan lähtötaso

NQF, EQF

AMK-lainsäädäntö

Tutkintojen viitekehykset (NQF; EQF)

Bolognan prosessi, ECTS

Kansalliset suositukset (AHOT-suositukset, Arenen koulutusohjelmaprojektin suositukset, Tutka-hankkeen suositukset, Raketti-hanke)

Raketti-hanke

TAMKin strategiat

TAMKin tutkintosääntö

TAMKin sisäisen tason tavoitteet

Opetussuunnitelmasta saatu palautetieto

Kompetenssit

osaaminen

NQF, EQF

Tasot 6 (AMK) ja 7 (YAMK)

Suunniteltu opiskelijan osaamisen kehittyminen,
koulutusohjelman opetussuunnitelma

Hyväksytty
PIRAMKin hallituksessa 25.11.2009 ja
TAMKin hallituksessa 25.11.2009

Kuva 1 Opetussuunnitelman viitekehys

Lähtökohtana opetussuunnitelmalle ovat työelämän ja yhteiskunnan osaamistarpeet sekä osaamistarpeiden ennakointitieto, koulutusalan uusin tutkimustieto, alalla tapahtunut kehitystyö sekä opiskelijoiden osaamisen lähtötaso. Tämän lisäksi opetussuunnitelmia laadittaessa otetaan huomioon seuraavaa:

Ammattikorkeakoululainsäädäntö

- tutkintojen laajuus
- tutkintojen rakenne (perusopinnot, ammattiopinnot, vapaasti valittavat opinnot, opinnäytetyö, harjoittelu)
- kieli- ja viestintävalmiudet [1) sellainen suomen ja ruotsin kielen taito, joka julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) mukaan vaaditaan korkeakoulututkintoa edellyttävään virkaan kaksikielisellä virka-alueella ja joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen; sekä (16.6.2004/497) 2) sellainen yhden tai kahden vieraan kielen kirjallinen ja suullinen taito, joka ammatin harjoittamisen ja ammatillisen kehityksen kannalta on tarpeellinen.]

Kansallinen tutkintojen ja muun osaamisen viitekehys (NQF)

- osaamisen ulottuvuudet: tieto, työskentelytapa ja soveltaminen (taito), vastuu, johtaminen ja yrittäminen, arviointi sekä elinikäisen oppimisen avaintaidot
- AMK-tutkinnon lähtötaso kuvattuna tasolla 3 tai 4 ja saavutettava osaamistaso tasolla 6
- YAMK-tutkinnon lähtötaso kuvattuna tasolla 6 ja saavutettava osaamistaso tasolla 7

Eurooppalainen tutkintojen viitekehys (EQF)

- osaamisen ulottuvuudet tietoina, taitoina ja pätevyyksinä

Bolognan prosessi ja Suomen ECTS-projektin suositukset

- osaamisperustaisuus (tutkintojen koulutusohjelmakohtaiset ja yleiset kompetenssit)
- opintojen mitoitus (opintopiste = 27 tuntia opiskelijan työtä, 1 600 tuntia / 40 viikkoa)

Kansalliset suositukset

- AHOT – aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (Ammattikorkeakoulujen ja Suomen yliopistojen rehtorineuvostojen suositukset)
- tutkimus- ja kehittämistoiminnan integroiminen opetukseen (Tutka-hankkeen suositukset)
- tietohallinnon Raketti-hanke (käytettävät käsitteet)

TAMKin strategiat

- kokonaisstrategia, pedagoginen strategia ja toimenpideohjelmat (kansainvälisyys, yrittäjyys)

TAMKin tutkintosääntö

TAMKin sisäisissä tavoite- ja tulossopimusneuvotteluissa todetut tavoitteet

Opetussuunnitelmista saatu palautetieto

3. Opetussuunnitelman periaatteet

Tutkintoon johtava koulutus järjestetään koulutusohjelmina, joissa voi olla suuntautumisvaihtoehtoja.

3.1 Koulutusohjelman opintojen sisältö

Perusopinnot 30–120 opintopistettä. "Perusopintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle laaja-alainen yleiskuva asianomaisen tehtäväalueen asemasta ja merkityksestä yhteiskunnassa, työelämässä ja kansainvälisesti, perehdyttää opiskelija asianomaisen tehtäväalueen yleisiin teoreettisiin perusteisiin ja viestintään sekä antaa hänelle 8 §:ssä tarkoitettu kielitaito." (Asetus ammattikorkeakouluista 15.5.2003/352)

Ammattiopinnot. Ammattiopinnot voivat sisältää vaihtoehtoisia ammattiopintoja tai suuntautumisvaihtoehtoja. "Ammattiopintojen tavoitteena on perehdyttää opiskelija asianomaisen ammatillisen tehtäväalueen keskeisiin ongelmakokonaisuuksiin ja sovellutuksiin sekä niiden tieteellisiin tai taiteellisiin perusteisiin siten, että opiskelija valmistuttuaan kykenee itsenäisesti työskentelemään tehtäväalueen asiantuntijatehtävissä ja yrittäjänä sekä osallistumaan työyhteisön kehittämiseen." (Asetus ammattikorkeakouluista 15.5.2003/352)

Vapaasti valittavat opinnot. Vapaasti valittavia opintoja sisällytetään tutkintoon pääsääntöisesti 15 opintopistettä. Koulutusohjelman perustellusta esityksestä niiden laajuus voi olla vähäisempi. (Vapaasti valittavia opintojaksoja ei kirjata koulutusohjelmien opetussuunnitelmiin, vaan ne tulevat yhteiseen tarjontaan ja omaan vuosittaiseen opetussuunnitelmaansa.)

Harjoittelu. Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjatusti erityisesti ammattiopinnoissa keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä." (Asetus ammattikorkeakouluista 15.5.2003/352). Harjoittelun laajuus on 30 opintopistettä, paitsi sosiaali- ja terveysalalla tutkinnossa, jossa se on valtakunnallisten suositusten tai muiden säädösten mukaan laajempi.

Opinnäytetyö. Opinnäytetyön laajuus on 15 opintopistettä (10 opintopistettä rakennusalan työnjohdon koulutusohjelmassa) ja YAMK-tutkinnoissa 30 opintopistettä.

3.2 Opintojen rakenne

Opetussuunnitelma koostuu perusopintojen opintokokonaisuuksista ja ammatillisista opintokokonaisuuksista. Opintokokonaisuuden laajuus

määräytyy työelämän tarpeista johdettujen osaamisvaatimusten mukaan. Opintokokonaisuuden laajuudessa on otettava huomioon myös AHOT-prosessin mahdollisuus.

Opintokokonaisuudet jaetaan tarkoituksenmukaisen kokoisiksi opintojaksoiksi ottaen huomioon opiskelijan työmäärä ja pedagogiset ratkaisut. Opintojakson minimilaajuus on 3 opintopistettä. Opintojakson laajuudessa ja toteuttamisessa tulisi huomioida EQF:n ja NQF:n tasolle 6 asetut tavoitteet, joissa korostuu kokonaisuuksien hallinta ja ennakoimattomissa olosuhteissa toimimisen osaaminen: "Hallitsee edistyneet taidot, jotka osoittavat asioiden hallintaa, kykyä soveltaa ja kykyä luoviin ratkaisuihin, joita vaaditaan erikoistuneella ammatti-, tieteen- tai taiteen alalla monimutkaisten tai ennakoimattomien ongelmien ratkaisemiseksi. Kykenee johtamaan monimutkaisia ammatillisia toimia tai hankkeita tai kykenee työskentelemään itsenäisesti alan asiantuntijatehtävissä. Kykenee päätöksentekoon ennakoimattomissa toimintaympäristöissä."

Ammatillinen opintokokonaisuus suunnitellaan toteutettavaksi niin, että opiskelijoiden projektiointoja voidaan toteuttaa opintokokonaisuuden sisällä. Opintojakson toteutus suunnitellaan yhden periodin tai korkeintaan lukukauden ajalle. Ammatillisen opintokokonaisuuden toteutuksessa pyritään siihen liittyvien opintojaksojen ja mahdollisen projektin samanaikaiseen toteutukseen.

3.3 Johdanto koulutusohjelman opetussuunnitelmaan

Jokaisen koulutusohjelman johdannossa kuvataan alan arvoperusta, koulutusohjelman tuottama osaaminen tutkinnossa (kompetenssit) ja eri opiskeluvuosina (osaamistavoitteina), valmistuneiden työelämään sijoittuminen, koulutuksen rakenne ja keskeiset opiskeltavat aiheet sekä opetuksen toteuttaminen. Johdannossa selitetään myös koulutusohjelman kuuluminen Eurooppalaiseen ja kansalliseen korkeakoulujärjestelmään (EQF, NQF).

Vuositavoitteiden avulla kuvataan millaista osaamista opiskelijalla on kunkin opintovuoden jälkeen (periaatteella "millaista alan kesätyötä opiskelija pystyy hakemaan kunkin lukuvuoden jälkeen").

Jokaisen koulutusohjelman opetussuunnitelma sisältää kansainvälistä osaamista tukevan osion, joka koostuu kansainvälisyysosaamisen kompetenssin tasokuvauksista, vieraskielisen kirjallisuuden käytöstä ja vieraskielisestä opetuksesta.

3.4 Yleiset kompetenssit eli tutkintojen yhteinen osaaminen

Yleisten kompetenssien kehittyminen kuvataan yhteisesti (juonteina). Koulutusohjelman on sisällytettävä nämä kuvaukset omaan opetussuunnitelmaansa sekä todennettava ja arvioitava osaamisen kehittyminen opetuksen toteutuksessa.

3.5 Opintojen kuvaus ja laajuudet

Hyväksytty
PIRAMKin hallituksessa 25.11.2009 ja
TAMKin hallituksessa 25.11.2009

Opetussuunnitelman opintokokonaisuuksille ja opintojaksoille kuvataan oppimistulokset ja keskeiset asiasisällöt sekä opintojen laajuus. Muut opintojaksoa kuvaavat tiedot kirjataan toteutussuunnitelmaan. Oppimistulokset kuvataan hyvän osaamisen (3) tasolla. Toteutussuunnitelmissa kuvataan lisäksi opintojakson osaamisen minimitaso. Opintojaksojen kuvauksissa ja laajuuksien määrittelyssä otetaan huomioon, että opintojakso on arvioitava yksikkö ja opiskelijapalaute kerätään opintojaksoilta.

Opetussuunnitelman mukaan opiskeltaessa opiskelijalle kertyy lukuvuodessa keskimäärin 60 opintopistettä, jotka jakautuvat tasaisesti neljälle periodille ja 40 kalenteriviikolle.

3.6 Joustavat opintopolut

Koulutusohjelman opetussuunnitelma laaditaan niin, että se mahdollistaa myös joustavia opintopolkuja sellaisissa tapauksissa, joissa opiskelija voi hyväksilukea aikaisemmin hankittua osaamistaan tai opiskelija voi osallistua laajempiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.

Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon AHOT-prosessi. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan suhteessa opetussuunnitelman opintokokonaisuuksien oppimistuloksiin ja halutessaan hakee opintojen hyväksilukua AHOT-prosessin avulla. Suosituksen mukaan AHOT-prosessilla hyväksiluettava osaaminen koskee laajoja, merkittäviä opintokokonaisuuksia tai tutkinnon osia, jolloin se aidosti mahdollistaa opiskelijan nopeamman etenemisen opinnoissaan.

3.7 Taloudellinen kestävyys

Opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon koulutusohjelman taloudelliset resurssit suuntautumisvaihtoehtojen tarjonnassa, jotka kohdistetaan vähintään 20 opiskelijalle/suuntautumisvaihtoehto, sekä vaihtoehtoisten opintojen tarjonnan laajuudessa.

Liite: Tampereen ammattikorkeakoulussa opetuksessa ja opetussuunnitelmassa käytettävät käsitteet

Tampereen ammattikorkeakoulussa opetuksessa ja opetussuunnitelmassa käytettävät käsitteet

Alikuormittavuus tarkoittaa sitä, että opintoihin on varattu oppimistavoitteiden määrään nähden liian paljon aikaa.

Ammattiopinnot tarkoittavat asianomaisen ammatillisen tehtäväalueen keskeisiä ongelmakokonaisuuksia ja sovellutuksia sekä niiden tieteellisiä tai taiteellisia perusteluita, joihin perehtymällä opiskelija valmistuttuaan kykenee itsenäisesti työskentelemään tehtäväalueen asiantuntijatehtävissä ja yrittäjänä sekä osallistumaan työyhteisön kehittämiseen.

Bolognan prosessi on eurooppalaisten opetusministerien Bolognassa allekirjoittamasta sopimuksesta nimensä saanut prosessi, jossa pyritään Eurooppalaisten koulutusrakenteiden yhdenmukaistamiseen kahden syklin periaatteen (ts. kaksiportainen tutkintorakenne) mukaiseksi. Prosessin perimmäinen tavoite on eurooppalaisen koulutuksen kilpailukyvyn vahvistuminen globaaleilla koulutusmarkkinoilla. Myös opiskelijoiden ja tutkinnon suorittaneiden parempi liikkuvuus mainitaan usein keskeiseksi tavoitteeksi.

ECTS (European Credit Transfer System) tarkoittaa opintojen mitoitussuunnitelmaa, jossa opiskelijan vuotuiseksi työmääräksi määritellään 1600 opiskelijatyötuntia eli 60 opintopistettä. Yksi opintopiste vastaa siis 27 opiskelijatyötuntia.

EQF (European Qualifications Framework) on yhteinen eurooppalainen tutkintojen viitekehys, jonka avulla kytketään yhteen eri maiden tutkintojärjestelmiä. Se helpottaa Euroopan eri maiden ja eri koulutusjärjestelmien tuottamien tutkintojen vertailua ja ymmärtämistä.

Harjoittelu (30 op tai sosiaali- ja terveysalalla laajemmat) perehdyttää opiskelijan alan työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä.

HOPS eli henkilökohtainen opintosuunnitelma pohjautuu opiskelijan oman koulutusohjelman opetussuunnitelmaan ja vapaasti valittaviin opintoihin. Opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen tai koulutusohjelman määrittelemissä rajoissa opintojen aikana hankittu muu osaaminen voidaan sisällyttää opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa opettajatuutorin ohjauksessa.

Kompetenssi (competence, lähde: OPM:n työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:4) tarkoittaa henkilön sellaisia ominaisuuksia ja hänen kehittymistään sellaiseksi, että hän voi suoriutua työstään ja menestyä työelämässä; henkilön pätevyys tai kelpoisuus tiettyyn tehtävään. Ammattispesifejä kompetensseja ovat tietyistä työtehtävistä suoriutumisen taidot. Yleisiä kompetensseja ovat esimerkiksi älykkyys, tiedonkäsittelyn taidot ja metakognitiiviset taidot kuten kyky suunnitella, arvioida ja ohjailla omia kognitiivisia prosesseja.

Koulutusohjelma on kokonaisuus, joka valmistaa opiskelijoita tietylle ammattialalle ja jonka osaamisen perusta luodaan perusopinnoissa ja syventäminen ammattiopinnoissa. Opiskelija valitaan koulutusohjelmaan tai joissakin tapauksissa suoraan koulutusohjelman suuntautumisvaihtoehtoon.

Kuormittavuus tarkoittaa opintoihin varatun ajan suhdetta oppiaineiden määrään ja vaativuuteen. Opinnot ovat aina jollain tavalla kuormittavia: liian vähän, sopivasti tai liian paljon.

Lukujärjestys /aikataulu (timetable) on opiskelijaryhmä- tai opettajakohtainen viikko- tai periodikohtainen aikataulu.

Ajoitus (ent. Toisun lukusuunnitelma) on koulutusohjelman opetussuunnitelmaan liitetty taulukko, johon on merkitty opintojaksojen sijoittuminen opintovuosille.

Lukuvuosi alkaa elokuussa ja päättyy heinäkuussa. Lukuvuosi on jaettu periodeihin.

Lähiopetus tarkoittaa opetustilanteita, joissa opettaja on läsnä.

Mitoitus tarkoittaa oikean aikamäärän varaamista keskimääräisesti suoriutuvalle opiskelijalle asioiden oppimista varten. Opintojakson laajuutta määriteltäessä ja opintojakson toteutusta suunniteltaessa otetaan huomioon ohjeistukset opintojen mitoituksesta sovellettaessa ECTS-

järjestelmää.

NQF (National Qualifications Framework) on kansallinen tutkintojen viitekehys. Sen tarkoituksena on luoda kuvaus esim. Suomen koko koulu- ja koulutusjärjestelmästä.

Opetussuunnitelma on kuvaus koulutusohjelman suunnitellusta osaamisen kehittymisen prosessista. Opetussuunnitelmassa kuvataan opintojaksojen oppimistulokset, keskeiset asiasisällöt, laajuudet.

Opinnäytetyössä osoitetaan valmiudet soveltaa tietoja ja taitoja ammattiopintoihin liittyvissä asiantuntijatehtävissä tai työelämän kehittämisessä. Opinnäytetyöhön sisältyy kypsyysnäyte, joka osoittaa hyvää suomen kielen taitoa (kansainvälisillä opiskelijoilla englannin kielen taitoa) sekä perehtyneisyyttä opinnäytetyön aihepiiriin.

Opintojakso on opintojen sisällöllinen ja pienin rakenteellinen perusyksikkö, jolla on oma n-merkkiä käsittävä tunnuksensa. Opintojaksojen kuvaukset löytyvät opinto-oppaasta. Opintojakson laajuus ilmoitetaan opintopisteinä.

Opintojakson osa ei ole käytössä TAMKissa.

Opintojakson toteutus on lukuvuonna toteutettava opintojakso. Opintojaksolla voi olla useita rinnakkaisia, myös pedagogisesti erilaisia toteutuksia. Opettajien työsuunnittelussa (Toisu) opintojakson toteutus voi sisältää useita eri tehtäviä samalle tai eri opettajille.

Opintojakson toteutussuunnitelma (Totsu) on opettajan laatima tarkempi kuvaus opintojakson toteutuksesta ja arvioinnista. Opintojakson toteutussuunnitelma esitetään ensimmäisellä kokoumiskerralla opiskelijoiden kanssa ja muutokset siihen tehdään yhteisymmärryksessä opiskelijoiden kanssa.

Opintojaksototeutuksen osa on opettajan luoma opintojakson yhden toteutuksen opintoyksikkö esim. harjoitustyö tai tentti. Opiskelija näkee omasta WinhaVille-liittymästään myös opintojaksototeutusten osien arvioinnit.

Opintokokonaisuus on samaan osaamiskokonaisuuteen kuuluvien opintojaksojen joukko.

Opinto-ohjelma on oppimisen/opetuksen käytännön toteutuksen suunnitelma. Katso ajoitussuunnitelma.

Opinto-opas www-sivuilla julkaistava TAMKin koulutusohjelmien ja vapaasti valittavien opintojen opetussuunnitelmien kokonaisuus.

Opintopiste on opintojen mitoitukseen ja opiskelijan työkuormaan liittyvä termi. Yksi opintopiste vastaa 27 tuntia opiskelijan työtä mukaan lukien opintojakson lähiopetus, harjoitustehtävät, tenttiin valmistautuminen ym. Opinnot suunnitellaan siten, että vuoden aikana saavutetaan 60 opintopistettä (1600 tuntia opiskelijan työtä).

Opintosuoritusrekisteri on suoritetuista opinnoista koostuva opintojaksokohtainen rekisteri. Opintosuoritusrekisterissä näkyvät opintojaksot, niiden arviointi ja suorittamisajankohta.

Opintovuosi on keskimäärin noin 60 op:een laajuinen. Se jakaantuu 40 viikolle ja sisältää harjoittelun ja opinnäytetyön.

Oppitunti Yksi oppitunti lukujärjestyksessä tarkoittaa 45 minuutin jaksoa. Opettaja ja opiskelijaryhmä voivat rytmittää opetuksen lukujärjestysvarauksen sisällä vapaasti.

Periodi muodostuu työviikoista sekä väliin jäävistä itsenäisen opiskelun jaksoista.

Perusopinnot tarkoittavat opintoja, jotka suoritettuaan opiskelija hallitsee alansa tärkeimmät käsitteet sekä teoreettiset ja ammatilliset perusteet ja saavuttaa ammattikorkeakoululainsäädännön vaatiman kieli- ja viestintätaidon.

Sisällönanalyysi tarkoittaa opintojakson tai opintokokonaisuuden oppimistavoitteiden ja sisällön laadullista arviointia, keskeisten sisältöjen määrittämistä ja mahdollista priorisointia.

Suuntautumisvaihtoehto koostuu vähintään 30 opintopisteen laajuisista ammattiopinnoista. Joissakin koulutusohjelmissa opiskelija hakeutuu opiskelijavalinnoissa suoraan tiettyyn suuntautumisvaihtoehtoon.

Hyväksytty
PIRAMKin hallituksessa 25.11.2009 ja
TAMKin hallituksessa 25.11.2009

Syventävät ammattiopinnot ovat ylemmissä ammattikorkeakoulututkinnoissa ammattialan ammattikorkeakoulututkinnon osaamista syventäviä opintoja.

Tutkinnon suorittaminen edellyttää, että opiskelija suorittaa ennalta hyväksytyssä henkilökohtaisessa opintosuunnitelmassaan määritellyt opinnot hyväksyttävästi.

Vaihtoehtoiset ammattiopinnot (elective studies) ovat korkeintaan 30 opintopisteen vaihtoehtoisia ammatillisia opintokokonaisuuksia.

Vapaasti valittavat opinnot (free choice) on tarkoitettu opiskelijan ammatillisen osaamisen syventämiseen, täydentämiseen tai laajentamiseen. Vapaasti valittavat opinnot ovat opiskelijan valitsemia opintoja, joihin hyväksytään korkeakoulutasoisia opintoja tai muualla kuin korkeakoulussa hankittua korkeakoulutasoista osaamista, jonka opiskelijan tulee osoittaa osaamisen näytöllä.

Ydinainesanalyysi on korkeakoulututkintojen suunnittelua ja kehittämistä varten laadittu työväline, joka auttaa opettajaa hahmottamaan opettamansa aiheen tietojen ja taitojen väliset hierarkiat ja yhteydet sekä suhteuttamaan nämä opiskelijan oppimisaikaan, tutkintovaatimukseen ja opetussuunnitelmaan. Ydinainesanalyysissä sisältö luokitellaan hierarkkisesti oppiaineesta ja aiheesta riippuen ydinainekseen (välttämätöntä tietää), täydentävään tietämykseen (usein hyvä tietää) ja erityistietämykseen (joskus hyvä tietää). Ydinainesanalyysissä määritellään myös oppimiseen tarvittava aika (kuormitus).

Ylikuormittavuus tarkoittaa sitä, että opintoihin on varattu oppimistavoitteiden määrään nähden liian vähän aikaa.